

«Цитатник» було визнано найкращою поетичною книгою 2006 року. У 2009 році перекладне видання збірки повістей «Гімн демократичної молоді» зайняла перше місце в німецькому літературному рейтингу. Роман «Ворошиловград» удостоєно звання книги 2010 року за версією BBC. У 2012 році Сергій Жадан здобув відзнаку «Золотого письменника України». Всі заслуги Сергія Жадана важко перерахувати, тому що їх чимало. Проте можна сміло сказати, що саме на таких письменниках, як цей автор, «тримається» сучасна українська література.

Список використаних джерел

1. Антипович Т. Поетичний код С. Жадана: дерево на даху, або Господня арматура / Т. Антипович // Міжнар. Ін-т лінгвістики і права. Вісник. Вип. 3. – Київ: Міжнар. Ін-т лінгвістики і права, 1999. – С. 253–256.
2. Ємець-Доброносова Ю. Як риба у воді [Необов'язкові роздуми над кн. С. Жадана «Балади про війну і відбудову», «Історія культури початку століття» та ін.] / Ю. Ємець-Доброносова // Сучасність. – 2004. – № 4. – С. 146–151.
3. Жадан С. Автобіографічність – це хвороба української літератури / С. Жадан // Політика і культура. – 2003. – № 36. – С. 40–41.
4. Маузер Р. Хрестовий похід Жадана: нова кн. відомого поета та прозаїка «Історія культури початку століття» / Р. Маузер // Веч. Харків. – 2003. – 8 лист.

Оксана Вільхова

*асистент кафедри початкової освіти,
природничих і математичних дисциплін та
методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)*

НАРОДНЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сьогодні оновлення всіх сфер діяльності суспільства породжує потребу в переоцінці світоглядних орієнтацій, пошуку нових форм та методів навчально-виховної роботи з дітьми. У певній мірі спостерігається підвищена увага до проблеми формування особистості, розвитку творчого потенціалу дітей молодшого шкільного віку. Особлива роль у цьому процесі належить хореографії, яка повинна сприяти у підростаючого покоління розвитку естетичного смаку, почуття прекрасного тощо. Саме в юні роки закладаються основи світогляду, розуміння мети і завдань українського державотворення, становлення духовної особистості, здатної заради загальної справи пожертвувати своїми інтересами. Будь-який шкільний колектив, і, звичайно, художній повинен створити таку атмосферу, у якій ці якості особистості розвивалися б гармонійно. Тому колективам мистецького спрямування, зокрема хореографічним, належить провідне місце у здійсненні завдань виховного впливу.

На сучасному етапі спостерігається тенденція до кращого розвитку сучасного, спортивного, бального танцю. Популярності цьому надають також телепередачі («Танці без правил», «Танцюють всі», «Танці з зірками»), які приваблюють багатьох глядачів у міській і сільській місцевостях, як дорослих, так і дітей. Тому сьогодні відродження і модернізація мистецьких форм народного танцю набуває особливої гостроти.

Потреби часу визначають актуальність вивчення особливостей організації форм і методів позанавчальної діяльності дітей, де найбільш яскраво розкриваються їх творчі здібності, відбувається формування хореографічної культури як гармонії фізичного, психічного, духовного та культурного потенціалу особистості. Саме ці питання розглядали у своїх роботах вітчизняні й зарубіжні науковці як найбільш проблемні у педагогіці. Вони займали чільне місце в працях корифеїв радянської народної хореографії: В. Авраменка, Г. Березової, К. Василенка, В. Верховинця, П. Вірського, А. Гуменюка, П. Григор'єва, Ю. Громова, Р. Захарова, Є. Зайцева та ін. У своїх роботах згадані дослідники аналізували особливості хореографічного мистецтва, описували народні танці, давали доцільні поради керівникам хореографічних гуртків та самодіяльних колективів.

Взагалі хореографічна освіта дітей молодшого шкільного віку в Україні як теоретична система та практична діяльність зазнала певної еволюції перед тим, як набути сучасної форми. У всі історичні періоди поняття «хореографічна освіта» розглядалося як вид мистецької діяльності, яку здобувають діти у позаурочний час. Народна хореографія – це танцювальне мистецтво, якому притаманні органічний зміст, характер рухів, музики та костюмів окремого народу або територіального регіону [1, с. 12]. Народна хореографія має значний вплив на всебічний розвиток гармонійно розвиненої особистості. У молодшому шкільному віці дитина обов'язково повинна залучатися до різних видів мистецтва, особливо хореографічного, яке має потужний потенціал для повного розкриття особистості. У народних танцях відображено трудові взаємини людей, відбито родинно-побутові відносини, знаходять свій вияв патріотичні почуття народу. Дослідник І. Дружинін, говорячи про прекрасне, зазначав: «Той, хто має в руках квіти, нічого поганого здійснити не може...». Науковець цими словами хотів указати на важливість добрих справ у житті людини, розкрити красу залучення особистості до світу мистецтва [2, с. 69]. Дитина, яка займається танцями, особливо народними, виростає чутливою до прекрасного, розуміє перевагу добра над злом.

Для дітей молодшого шкільного віку природною є потреба у високій руховій активності. Під руховою активністю розуміють сумарну кількість рухових дій, яку виконує людина в процесі повсякденного життя. При доволньому режимі в літній час за добу діти 7-10 років здійснюють від 12 до 16 тис. рухів. Природна добова активність дівчаток на 16-30% нижче, ніж хлопчиків. Дівчатка у меншій мірі виявляють рухову активність самостійно і потребують більше організованих форм проведення дозвілля. У період навчальних занять рухова активність школярів зменшується. Тому вкрай важливо забезпечити дітям відповідно до їхнього віку та стану здоров'я необхідний обсяг добової рухової діяльності [3]. Вирішити цю проблему допомагають заняття народною хореографією.

Таким чином, народне хореографічне мистецтво наділене могутнім педагогічним потенціалом, що дозволяє здійснювати цілісний гармонійний розвиток дітей молодшого шкільного віку у позаурочній діяльності. Хореографія сприяє формуванню у підростаючого покоління естетичного смаку, почуття прекрасного, привчає до дисципліни та правил етикету, виховує неабияку силу та витривалість, навчає впевнено досягати своєї цілі, переборюючи при цьому всі фізичні та моральні труднощі.

Список використаних джерел

1. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю : навч. посіб. для інститутів культури / К. Ю. Василенко. – Київ : Мистецтво, 1996. – 494 с.
2. Дружинин И. Встречи с прекрасным / И. Дружинин // Воспитание школьников. – 1997. – № 2. – С. 69.
3. Фізичний розвиток дітей молодшого шкільного віку [Електронний ресурс]. – Ел. текст. дані. – Режим доступу : <http://www.fizkult-ura.ru>. – (дата перегляду 17.08.2017). – Назва з екрану.

Тетяна Войтко

*магістрантка Харківського національного
університету мистецтв ім. І.П. Котляревського
(науковий керівник – доктор мистецтвознавства І. С. Драч
(м. Харків)*

УРОКИ ТИШІ У СИСТЕМІ ВИХОВАННЯ М. МОНТЕСОРИ (НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОГО ДИТЯЧОГО САДОЧКУ «СВІТ ДИТИНИ»)

У сучасній педагогіці існує значна кількість методик, які сприяють розвиткові дитини. Однією із досить цікавих та унікальних, яка набула популярності в усьому світі, є методика Марії Монтезорі – видатного італійського педагога, лікаря, першої італійки, яка стала доктором медицини. Її методика полягає у вільному розвитку дитини, коли вихователі та вчителі підтримують спонтанність і творчість дітей, забезпечують їхній усебічний розвиток: фізичний, духовний, культурний і соціальний.

Світову славу і визнання Марія Монтезорі здобула у зв'язку із розробленою нею педагогічною системою, що отримала назву «педагогіки Монтезорі». Першу «школу Монтезорі» було відкрито 6 січня 1907 року в Римі. Методи, що ґрунтувалися на досвіді роботи в цій школі, пізніше були успішно розвинуті та вдосконалені і, попри критику в наступні періоди, досі залишаються популярними в багатьох країнах світу. Девіз методу Монтезорі: «Допоможи мені зробити це самому».

В Україні нині існує близько 20 таких садочків; незначна їх кількість пов'язана із тим, що в нашій державі метод Монтезорі розпочали впроваджувати лише з 1992 року. Одним із цікавих та надзвичайно оригінальних є садочок, розташований у м. Харкові, який представляє перший україномовний центр Монтезорі та має назву «Світ дитини»; його засновником є Віолета Каледа.

Дизайн у садочку «Світ дитини» продуманий на професійному рівні, побудований так, щоб дитині було комфортно в його середовищі. По-перше це світле приміщення з